

Утвърдил:.....
/Директор: инж. Христина Димитрова/

ПЛАН

За действие по превенция на агресията
Засилване на сигурността в образователната институция

1. Разработен съгласно Заповед № РД-09-5906/28.12.2017г. на Министъра на образованието и науката.

I. ОСНОВНИ ЦЕЛИ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРЕВЕНЦИЯ НА АГРЕСИЯТА:

1. Да създаде позитивна култура и климат в училището;
2. Да повиши осведомеността на всички участници в процеса на училищното образование, че насилието е неприемливо поведение;
3. Да разработи система за превенция, която създава условия за превантивна работа с групата/класа и включва децата в образователни дейности, семинари, работилници, които да ги запознаят с различните форми на насилие и тормоз, да възпитават уважение и толерантност към различията, да развият чувствителност към границите на другия, етика на взаимоотношенията, кое поведение е приемливо и кое - не, как да се реагира на неприемливо поведение, др.
4. Да се създаде система за интервенция като се разработят или разяснят съществуващи правила и процедури във връзка с всяка една проява на насилие и тормоз, вкл. по отношение на идентифициране и сигнализиране;
5. Да се създаде система за предоставяне на подкрепа за пострадалите и въввлечените в ситуацията на насилие и тормоз;
6. Да се развие устойчива система за изграждане на капацитет у всички участници в образователния процес под формата на обучителни дейности, механизми за сътрудничество с други, външни служби, организации или институции, изграждане на ефективна система за дежурства и др.
7. Да се създадат механизми за проследяване на ефективността от дейностите по превенция и интервенция;

II. ДЕЙНОСТИ ПО ПРЕВЕНЦИЯ:

Превенцията на насилие и тормоз включва комплекс от мерки, които имат за цел ограничаване и/или елиминиране на предпоставките и рисковите фактори, допринасящи за насилието.

1. ПРЕВЕНЦИЯ НА НИВО ИНСТИТУЦИЯ

1. Изграждане на позитивна култура и климат, които:
  - приемат различието и разнообразието и се базират на принципите на приобщаващото образование
  - дават възможност за развитие на сигурна среда, в която децата открито споделят и обсъждат теми, свързани с насилието и насърчават взаимоотношения на уважение сред цялата общност;
2. Създаване на координационен съвет с ясни функции и делегирани отговорности, който да отговаря за планиране, проследяване и координиране на усилията за справяне с насилието и тормоза. Съветът се ръководи от педагогически специалист, определен от директора и включва в състава си учители, деца и родители.
3. Оценка на ситуацията
  - Оценката и анализирането на ситуацията са от значение за планирането на дейности за изграждане на сигурна образователна среда. Оценката съдържа описание на следното: До колко са запознати заинтересованите страни с темата за насилие и тормоз? Какви видове и форми на насилие и тормоз има в училището? Колко често те се проявяват? Къде са местата, на които най-често се случват?

Кои са участниците? Как се е реагирало до момента? Какво следва да се предприеме, за да бъде реакцията ефективна?

- Оценката се организира от ръководството на институцията и се осъществява от координационния съвет в началото на учебната година. За целта могат да се използват редица инструменти, като специални въпросници, дискусии с участие на цялата училищна общност, фокус групи с ученици, учители и родители и др. Резултатите от оценката и наличието на проблем се представят от координационния съвет и се обсъждат на тематичен педагогически съвет, на който участие могат да вземат всички заинтересовани страни. Резултатите могат да се обсъдят и на родителските срещи, и в часовете на класа.

4. Изготвяне на план за превенция и интервенция на насилието и тормоза

Планът за изпълнение се изготвя и реализира от координационния съвет и се утвърждава от директора с продължителност от една учебна година, като се актуализира в началото на всяка учебна година. Планът включва описание на всички дейности по превенция и интервенция на ниво институция и ниво група/клас. В плана са очертани срокове и отговорности по изпълнение на дейностите по превенция и интервенция.

5. Актуализиране на етичен кодекс на училищната общност съгласно ЗПУО. Етичният кодекс на училищната общност включва всички участници в предучилищното и училищното образование.

6. Създаване на единни училищни правила, които да станат част от Правилника за дейността на училището. Този процес е от две стъпки:

* 1 - Изработване на правила на поведение и ценности от всеки клас/група;

* 2 - Обобщаване на правилата на ниво институция и вписване в Правилника за дейността на институцията.

7. Внасяне на промени в Правилника за дейността на институцията при необходимост.

8. Запознаване на цялата училищна общност с определението, проявлението и последиците от насилието и тормоза.

9. Подобряване на системата от дежурства с оглед недопускане на насилие и тормоз.

10. Повишаване квалификацията на педагогическия персонал за работа с програмите, включително реализиране на специализирани обучения за определени категории от работещите в институциите на предучилищното и училищното образование за превенция и справяне с насилието и тормоза,

11. Информиране и актуализиране на информацията за наличните ресурси в общността - съществуващи услуги и програми за превенция и противодействие на насилието и ;

2. ПРЕВЕНИЦИЯ НА НИВО КЛАС:

1. Учениците и учителят създават **правила за поведение** на групата/класа

2. Обучителни дейности и работа с класа/групата, в които водеща роля има учителят/класният ръководител. При работата на равнище клас/група следва да се прилагат всички форми на групова работа, дискусии, решаване на казуси, ролеви игри, споделяне на опит, като се използват възможностите на учебната програма, вкл. теми от глобалното, гражданското, екологичното, здравното, интеркултурното образование, часа на класа, различни извънкласни и

извънучилищни дейности. Целта е да се създаде пространство, в което се говори открито за насилието и тормоза и се работи за формирането у децата на нагласи и социални умения за здравословно и ненасилствено общуване, емпатия, толерантност и уважение към различията, решаване на конфликти и др. Основните теми могат да бъдат:

- Правата на децата и отговорностите, които те създават по отношение на околните.
- Ценностите - какво са, какви могат да бъдат, как се проявяват в поведението, как се прилагат в ежедневието?
- Какво представляват насилието и тормозът, разпознаваме ли ги, как можем и на кого да съобщаваме за случаи на насилие и тормоз?
- Какви са преживяванията на извършителя, последователите, потърпевшия и наблюдателите?
- Как се чувстваме, когато видим прояви на насилие и тормоз и какво правим? Какво можем да направим?
- Използване на подход, ориентиран към децата, на подхода за работа с връстници, осигуряване на условия за участие на учениците, които да станат естествените помощници при реализирането на дейностите по превенция (ползване на организацията на ученическите съвети, различни инициативи, идващи от децата и др.);

III. ЗАСИЛВАНЕ НА СИГУРНОСТТА В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА ИНСТИТУЦИЯ:

1. Действия в случаи на инцидент, който поставя в риск или уврежда живота и/или здравето на ученик.

- Учителят или служителят действат в следната последователност:
- извеждат пострадалото дете от опасната зона незабавно се уведомява медицинското лице на ОБУ“Пенчо Славейков“ , което оказва долекарска помощ ;
- медицинското лице в училището регистрира в дневник наблюдаваното здравословно състояние на учениците и при нужда алармира Спешна помощ
- при непосредствена опасност за живота на пострадалото дете се обажда на телефон 112;
- уведомяват веднага училищното ръководство или УКС, които уведомяват класния ръководител, който от своя страна уведомява родителите/настойниците на детето;
- описват ситуацията писмено в протокола за отговор на насилие.

2. Действия при установяване, че дете е жертва на насилие или е в риск от такова.

- Всеки служител на ОБУ“Пенчо Славейков“ , на когото стане известно, че дете в риск се нуждае от закрила, следва незабавно да уведоми класния ръководител, който от своя страна уведомява училищното ръководство и родителите / настояниците на детето;

- Учителят описва ситуацията писмено в протокола за отговор на насилие.
- След проверка на случая директорът свиква УКС, който подава сигнал до Отдел „Закрила на детето”.
- УКС изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности на екип от педагогически съветник/психолог, класен ръководител и родител.

3. Действия при установяване, че дете и/или ученик е упражнило тормоз.

- Учителят уведомява класен ръководител, училищен психолог или пед. Съветник и описва ситуацията писмено в Протокол № 1 за отговор на насилие ;
- Ситуацията се регистрира в единния регистър;
- Детето, упражнило тормоз, описва ситуацията в Протокол №2;
- За изясняване на случая от други деца-наблюдатели родителите им описват ситуацията в Протокол №2;
- Класният ръководител уведомява и свиква среща с родителите;
- Свиква се УКС;
- По преценка на УКС се уведомява МКБППМН, Полицията и отдел „Закрила на детето“;
- УКС изготвя индивидуална работна програма с ясно разписани функции и дейности с цел намаляване на агресията у детето/ученика.

Задължение за съдействие по чл. 7, ал. 1 и 2 от Закона за закрила на детето:

Това задължение има всеки, на когото стане известно, че дете се нуждае от закрила, като това лице е длъжно незабавно да уведоми дирекция "Социално подпомагане", Държавната агенция за закрила на детето или Министерството на вътрешните работи, т.е. достатъчно е алтернативното уведомяване и на една от тези институции. Това задължение има и всяко лице, на което това е станало известно във връзка с упражняваната от него професия или дейност, дори и ако то е обвързано с професионална тайна.

Съгласно разпоредбите на Закона за закрила на детето, при постъпване на сигнал в Държавната агенция за закрила на детето, че дете се нуждае от закрила, председателят ѝ го препраща незабавно в отдел "Закрила на детето" в дирекция "Социално подпомагане" по настоящ адрес на детето за извършване на социално проучване и предприемане на мерки за закрила.

4. Работа с родителите

1. Включването на родителите е важна част от реализирането на цялостната политика и важно условие за нейната ефективност. Партньорството с родителите за съдействие по превенция на насилието и може да се осъществява чрез:

- Провеждане на тематична родителска среща, в която учителите да запознаят родителите с цялостната политика, да им се представят основните моменти в механизма и да се дискутира тяхната готовност да участват.

- Покана към родители, които да се включат, като представят своите професии, хобита, интереси, така че да направят видима връзката между образованието и приложението му в живота.

- Идентифициране на родители, които могат да бъдат посредници за осъществяване на връзка между детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие, специализираното обслужващо звено и други организации и институции. Родителското съдействие може да има различни измерения, като:

- родители - специалисти от областта на помагачите професии (психолози, социални работници, медиатори, лекари) или други професии, които могат да бъдат полезни и с чиято помощ могат да се реализират училищни инициативи

- родители, изявили желание да се включат в групи за придружаване на определени групи деца по пътя от дома до детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие, специализираното обслужващо звено и обратно

- родители, изявили желание да бъдат посредници между детската градина, училището, центъра за подкрепа за личностно развитие, специализираното обслужващо звено и родителите или други организации и институции, когато това се налага

2. Партньорството с родителите в случаи на интервенция: във всички случаи е необходимо родителите на участващите в ситуацията на насилие или тормоз деца да бъдат уведомени за случилото се, както и за предприетите от институцията действия за разрешаване на ситуацията. Насоки към учителя за разговор с родителите:

- Разговорът да бъде започнат със силните страни на децата и след това да се представи ситуацията. Това ще помогне за свалянето на напрежението още в началото.

- Останалите родители от групата/класа също да бъдат информирани за ситуацията и предприетите действия с цел изясняване на неизвестните и сваляне на напрежението. По този начин се ограничават различни интерпретации и спекулации поради непознаване на ситуацията. Родителите трябва да бъдат информирани, че критиките, обидите и negliжирането на другото дете или деца от тяхна страна са недопустими и само ще задълбочат конфликта.

- Разговорът трябва да бъде проведен на подходящо място, в партньорски взаимоотношения, като се остави отворено пространство за споделяне на техните опасения и гледни точки; от разговора могат да бъдат изведени конкретни договорености - кой какво може да предприеме и какво се очаква като резултат. Конструктивно е учителят да дава конкретни препоръки на родителите какво биха могли да направят и да обсъжда дали това е според възможностите им.

- По преценка, учителят може да насочи родителите за консултация с други

специалисти при необходимост.

3. Насоки за работа с родители, когато не съдействат:

В случай че родителите отказват да съдействат или по някакъв начин възпрепятстват действията на училището, учителят следва да се обърне към координационния съвет и случая да се обсъди.

5. Ресурсна обезпеченост

Ръководството на ОУ „Пенчо Славейков“ е необходимо да осигурява:

- ежегодно обучение на служителите по теми, свързани с насилието и тормоза;
- обучени специалисти за интервенция в ситуации на тормоз в институцията, а при липса на такива да се обърне към външни за институцията специалисти, които са обучени за интервенция в ситуации на тормоз;
- информация, материали по темата за насилието и тормоза в училището, информация за наличните ресурси в общността и други.

Състав на съвета:

Председател: 1. Величка Солакова- ЗДУД.....

Членове: 1. Васил Тасков - училищен психолог.....
2. Златина Делова - педагогически съветник.....
3. Златка Сариева – учител.....
4. Катюша Арсенова – учител.....
5. Даниела Донева – учител.....
6. Руска Златева – учител.....

ПРОТОКОЛ за съобщаване за насилие №.....

родител на .....

ученик/чка от ..... клас с класен ръководител .....

.....

Определям детето си като:

- Дете, жертва на тормоз
- Дете, упражнило тормоз
- Дете, което помага и подкрепя тормоза
- Дете-пряк наблюдател
- Дете, знаещо информация за ситуацията

Дата....., час.....

Описание на ситуацията:.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Коментар.....

.....
.....

Подпис на родител:.....

Име:
.....

